

במהלך מסיבת-העיתונאים הדגשתי, ש' לאחרונה לא שרתתי בשטחים. השרד שלי היה בעניין העיקרון, רציתי להתרועע נגד הסימפטום של הכיבוש. גם הכיבוש, ה' נאור' הוא בלתי-נסבל, וגורם לחיילים לאבד צלם-אנוש ולהתייחס לאנשים אחרים כאל נחותים מהם.

מה שמזעזע אותי הוא שמיקרים מעורר-רייפלצות — כמו עצירת אנשים, כניסה ויציאה לבתיהם, הטלת עוצר — לא גורר מים התרגשות לאף אחד, זה הפך לעניין

בר-לב סיפר שכאשר הוא יוצא למילחמה, הנהג שלו בזחלים זוכן להחזיר את כל השמחים תמורת שלום

מובן מאליו. מזעזע אותי לחשוב, שיש אנשים שאינם מבינים כי מי שטר כיבוש מוביל לתופעות כאלה.

מדוע שדחת מיכתבים למעריכת המכתרים שלא שירתת לאחרי רונה בשטחים?

מכיוון שגם מכותרות העיתונים, גם מ' הכתבה בטלוויזיה, השתמע כאילו אמרתי שזורתי זה עתה משירות-מילואים, ואני בפרוש אמרתי, שלא חזרתי משירות-מילואים, לא רציתי שהחיילים שלי יגידו: המגיד שקרן, לא חזר ממילואים.

אל תשאלו מה עובר עלי בגלל הכותרות הלא-נכונות בעיתונים. התקשר אלי ביום החמישי עיתונאי ואמר לי: 'יש לי פה הצהרה מחייל שלא היית בשטחים בזמן האחרון'. עכשיו לך תוכיח שאין לך אחות.

מה אמרת לעיתונאי?

שאותו חייל לא יודע אם הייתי או לא הייתי בשטחים, כי אם הוא לא במילואים זה לא אומר שהמגיד לא נמצא בשטחים, אים, נוסף לזה, אמנם לא הייתי בשטחים, אבל אני מכיר את השטחים מזה 13 שנים, בעתות רגיעה ובזמן המומות, ויש לי השקפת-עולם. אני מתראה עם אנשים, שומע עדויות, חזרתי והדגשתי, שלא חזרתי זה עתה מהשטחים.

אתה חושש מדעתם של חייליך עדיך?

לא בוודאי שלא. מעולם לא חששתי ש' חיילי ידעו את דעותי. אני חושש שהם יבינו כאילו אמרתי לא אמת, וזה אכן השתמע מהכותרות ומהכתבה בטלוויזיה. החלטתי שאני לא רוצה להגיע למשבר-אמון עם חיילים שאצטרך לצאת איתם אולי למילחמה, או פירסמתי מיכתבים ל' מערכת. מעבר לזה — מי שחושב שמפני שאני מגיד, אני לא יכול להביע את ד' עותי, שיקפוץ לי: זה שיש לי אחריות במיסגרת הצבא, זה לא אומר שעלי לשתוק כשאני רואה דברים המזעזעים אותי. יש כאלה האומרים שמפקד בכיר הוא

עני של גאומרימיע בעת הפגנת 'שזום עכשיו' מוד ההתנחלות ביוסיהעצמאות קראו לי פריבאושים, טוכריישראל, אש'פיסט...'

ואנחנו לא אשמים, שאנחנו צריכים להח' זיק את השטחים לזה באשמתם שאנחנו נוהגים בהם ביד קשה, תלך ותחרוף, אלא אם תהיה תפנית רדיקאלית.

כיצד אתה מתנהג עם חייליך בשטחים?

אני מנסה לעשות ככל שביכולתי למנוע מצב של חיכוך עם התושבים. מתוך נסיוני הדל אני יכול להגיד שהצלחתי. אני מכיר את השטחים המון שנים. שירתתי בתקופה הכיסועוערת, כשאריוק היה אלוף פיקוד-דרום ועשה סדר בעזה — ואז זרקו רימונים ולא אבנים, למחנות הפליטים היו אז לא פחות בעייתים. שירתתי גם בתקופות של רגיעה, הייתי שם כטירון והייתי שם כמגיד. בכל אותן שנים לא יצא לי להיות מפקד על כוח שפתח באש, החיילים שלי לא ירו באזרחים.

אני מאמין שקיימים אמנם מצבים, ש' לחייל אין ברירה — הוא מבוהל, מפותח, לא יודע מה קורה, עומד בתוך ברד של אבנים, זה מפחיד, ואז אין ברירה, פותחים באש. אבל אני מתקומם נגד כך שבכלל נוצרות סיטואציות כאלה. הן נוצרות קודם כל משום שיש כיבוש, ובמיסגרת הכיבוש יש מגמה למדיניות של פרובוקציה.

מה שקרה בסעיר היה מותר. היתה מהומה בחלחול, נפגע מקומי ומת. הוא היה בן הכפר סעיר, היתה מהומה בסעיר בגלל מותו. פעם המדיניות של הצבא היתה לצמצם את נקודות-החיכוך בין האוכלוסיה והצבא למינימום הכרחי כדי לקיים ביט' חזן שוטף — ללא להגדיל את ממדי ה' חיכוך ולא להגיע למקומות שחשיבותם בטלה בשישים. אז הכפר הנוראי הזה יצא והגיה מחסומים בכבישים שמעט לא עוב' רים בהם. אז מה? או צריך היה להכניס צבא כדי לזעזע, לפתוח באש ואז להרוג עוד אחד, בשביל מה?

וענין ההתנחלויות שתקועות לערבים בתוך הנשמה? בן-אדם קם בבוקר ורואה מול החלון שלו התנחלות. גם המתן ש' במתנים יזעק.

ההתנחלויות שוללות מאיתנו את ה' מצב שבו הגדה היתה קלף מיקוח. משקיעים שם מליונים, תשתית אדירה. מי שמגיע לאריאל מקבל שני קווי טל' פון, יש שם מרכווייה חדשה — בתל-אביב אדם מחכה 17 שנים לטלפון. ותפיסת ה' קרקעות? נכנסים לנשמה של המקומיים, המתנחלים מסתובבים באופן הפגנתי ו' פרובוקטיבי. דבר אחד ברור: לאומיות היא דבר הצומח בהדרגה. כאשר מכניסים קבוצת אנשים בהתגבשות לטיר-לחץ, זה קטליטור. ואנחנו הקטליטור של האומה הפלסטינית.

מדוע נימתם מסיבת-עיתונאי אים לפני שפגשתם באריוק שרון?

החלטנו שאם יסכים להיפגש איתנו, לא נכנס מסיבה. אך הדובר שלנו לא הצליח להגיע אפילו לפקידים הבכירים. לבסוף הפנו אותנו לפרקליט הצבאי ולעורר-השר. הלכנו לפרקליט ומסרנו לו עדויות קונ' קרטיות, כדי שהוא יחליט אם להמליץ ל' העמיד מישהו לדין או לא. למרות שהופעל

עלינו לחץ על-ידי עיתונאים לספר סיפור רים סנסציוניים, לא עשינו זאת. רק ניסינו לעורר דעת-קהל.

יושב-ראש ועדת-החקויהכיר טחון, אליהו בן-אלישר, אמר ש' הוא לא נפגש איתכם כי אתם מני לים סודות צבאיים.

זה מעצבן אותי ומרגיז אותי. אנחנו לא מגלים סודות צבאיים. אפשר להתווכח מה זה סוד צבאי. אם להכות באופן ברור טאלי ילדים זה סוד צבאי, או אני לא שומר על סוד כזה. בכל-ההתיקשורת, אצל פרשנים צבאיים אני מגלה סודות, שבדרך צבאי אפילו לא היו מגיעים אלי. כך שכל התירוץ הזה הוא זול. בשימחה אעמוד לדין אם יוחלט שגיליתי סודות צבאיים — זה רק ישרת את מטרותי הפוליטיות. ל' עניין הסוד הצבאי אין שחר.

למה אינכם מפרסמים את ה' יודיע לכם בפרטי-פרטים ברבים?

היתה החלטה שלא לפרסם. בפגישה של בני-נוער עם שלום-עכשיו שאלו את ב. מיכאל: על מי היית יורד במדורך הסא-טרי השביעי? והוא אמר: 'על בני בר' בש. שמשחק ילד-טוב-ירושלים. שעתיים עימד ומבלבל לכולם את המוח, ובסוף הולך ומספר את הסיפורים המעניינים ל' פרקליט הצבאי'.

קשה לי להתמודד עם רמה כזו של טיעונים. אני עדיין חושב שצריך לפעול במיסגרת כללי המישחק. יש מצבים שבהם אני לא יכול להגיד: שברו את הכלים. העברנו את הסיפורים לפרקליט מתוך אמונה שהוא ימצה את הדין במישור ה' צבאי.

אתם רוצים למצות את הדין או לעורר דעת-קהל?

גם כשהצבא ינסה להקפיד על מוסר ועל טוהר-ההנשק וגם אם הפרקליט ימצה את הדין, לא גבוא על סיפוקנו. רצינו ש' הציבור ידע שהכיבוש הממושך משחית, שהוא רעה כל-כך חולה, שיפרק בסוף את המדינה לחתיכות.

אתה מכיר הרבה אנשים ה' חושבים כמך?

אני יודע שכל מיני אנשים חושבים כמוני אבל לא מוכנים להירתם למאמץ מכל מיני סיבות ותירוצים. אנשים אומ' רים לי: צריך להרעיש עולמות! אבל הם חוששים, אולי אפילו פוחדים. יש ציבור שצריך לרדת למחתרת, או שמעז לפתוח את הפה רק בקרב החברים הקרובים — לא בקול רם מדי כדי ששכן לא ישמע ושהמסטיק לא ישמע — וזה דבר חמור. המחנה הבינוני מתחיל לחשוש לבטא את דעותיו בפומבי, כדבר מובן מאליו. מתעורר איזשהו היסוס. כל זה סימן ש' בניו משיג את מטרות. שההגל של הצינונות עבר למחנה הרביעוניסטי ומי שלא שייך למחנה הזה הוא מהעבר השני של הצינו' גות.

זהו, לדעתי, אור אדום לכולנו. כי אם יש שמרגיש שהוא לא חופשי להגיד מה שהוא חושב, זהו סוף הדמוקרטיה, זה דבר שלא יעלה על הדעת.

אזרחים זועמים מתווכחים עם כרכש במישמרת-המחאה, אני מגדל לי לאט-לאט אוקוסו בחצב מתקדם...